

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

**РЕФЕРАТ
КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 6.07072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за освітньою програмою «Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування»
на тему: ««Податок на додану вартість як фіскальний та регулюючий
інструмент держави»»**

Виконавець:

студент Центру заочної та вечірньої
форми навчання
Сотнікова Світлана Юріївна

Науковий керівник:

к.е.н., доцент
Дубовик Ольга Юхимівна

Одеса 2021

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Податок на додану вартість в усьому світі вважають найбільш досконалою сучасною формою непрямого оподаткування, яка займає важливе місце у податкових системах більшості країн світу. ПДВ є провідним непрямим податком в Україні та країнах-членах ЄС, оскільки забезпечує левову частку надходжень у доходах державних бюджетів. Також, він може бути дієвим інструментом в регулюванні економічних процесів. При цьому, податок на додану вартість сьогодні характеризують значною кількістю недоліків, що спричинені вадами вітчизняної системи оподаткування. Зважаючи на це, в країні виникає об'єктивна необхідність оцінки фіскальної та регулюючої ефективності податку та усунення наявних проблем з метою підвищення її рівня.

Однак, незважаючи на значну кількість публікацій з цієї проблематики, недостатньо розкрито питання регулюючої ролі податку на додану вартість як інструмента впливу на економічну та соціальну сфери країни.

Об'єктом дослідження є механізм оподаткування доданої вартості.

Предметом дослідження є економічні відносини, які виникають при застосуванні податку на додану вартість як фіскального та регулюючого інструменту держави між державою, суб'єктами підприємницької діяльності і громадянами.

Метою дослідження є визначення напрямів підвищення ефективності адміністрування податку на додану вартість в Україні

Для досягнення поставленої мети дослідження були поставлені наступні завдання:

- розкрити економічну сутність та функції податку на додану вартість;
- дослідити історичні передумови впровадження податку на додану вартість;
- розглянути механізм справляння податку на додану вартість в Україні;
- виявити фіскальну роль податку на додану вартість в Україні;
- провести моніторинг регулюючої функції податку на додану вартість в Україні;
- проаналізувати адміністрування податку на додану вартість в Україні;
- здійснити аналіз світового досвіду стягнення податку на додану вартість та можливість його адаптації до вітчизняної практики;
- визначити шляхи покращення регулюючої ролі податку на додану вартість в Україні;
- запропонувати вектори підвищення ефективності адміністрування податку на додану вартість в Україні.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань у роботі використано загальнонаукові і спеціальні методи пізнання. При розгляді економічної сутності та функцій податку на додану вартість були використані такі загальнонаукові методи пізнання, як: аналіз та синтез, індукція та дедукція, абстрагування та конкретизація. Історичні передумови

впровадження податку були досліджені за допомогою історичного методу та наукової абстракції. При проведенні моніторингу регулюючої функції ПДВ користувались методом спостереження. При виявленні фіскальної ролі та проведенні моніторингу регулюючої функції податку керувались статистичними методами та методами кількісного аналізу економічних показників, таких як: спостереження, порівняння, групування, структурування та узагальнення. Аналіз адміністрування податку на додану вартість був проведений за допомогою спостереження та аналізу результатів діяльності. Для визначення шляхів покращення регулюючої ролі та виявлення напрямів підвищення ефективності адміністрування податку на додану вартість в Україні були використані методи аналізу та синтезу, групування та порівняння.

Інформаційною базою є: законодавчі та нормативно-правові акти, які регулюють питання щодо податку на додану вартість, монографічні дослідження, експертні висновки, статті, періодична економічна література, статистичні звіти дані Державної фіскальної служби України, Державної казначейської служби України, Міністерства фінансів України, Державної служби статистики України, офіційна інформація ЄС та інтернет-ресурси.

Структура й обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (73 найменування) та додатків. Загальний обсяг роботи становить 106 сторінок. Основний зміст викладено на 90 сторінках. Робота містить 14 таблиць, 23 рисунки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні засади податку на додану вартість»** розглянуто економічну сутність та функції податку на додану вартість, досліджено історичні передумови впровадження податку на додану вартість, розкрито механізм справляння податку на додану вартість в Україні.

У другому розділі **«Аналіз практики справлення податку на додану вартість в Україні»** проаналізовано фіскальну роль податку на додану вартість в Україні, проведено моніторинг регулюючої функції податку на додану вартість в Україні, досліджено адміністрування податку на додану вартість в Україні.

У третьому розділі **«Напрямки вдосконалення механізму справлення податку на додану вартість в Україні»** виявлено шляхи посилення регулюючої ролі податку на додану вартість в Україні, запропоновано вектори підвищення ефективності адміністрування податку на додану вартість в Україні.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити пропозиції, основні з яких такі:

- запровадження диференційованих ставок податку для різних груп товарів, що зменшить податковий тягар для громадян з низьким рівнем доходів;

- встановлення низки вимог щодо права на податковий кредит, що має привести до стимулювання переробки сировини та виробництва продукції на території України;

- розширення бази оподаткування ПДВ за рахунок ліквідації більшості галузевих і територіальних пільг при одночасному використанні диференціальних ставок ПДВ;

- подальше вдосконалення законодавства у сфері ПДВ та остаточна його адаптація до вимог ЄС;

- ліквідація неефективних пільг з ПДВ;

- забезпечення своєчасного відшкодування ПДВ і створення умов для недопущення нових боргів;

- впровадження автоматизованих методів контролю;

- проведення роз'яснювальної роботи серед платників податків та навчання і підвищення кваліфікації працівників фіскальних органів;

- з огляду на обраний Україною курс скасування ПДВ є недоцільним та неможливим, оскільки вимогою ЄС є обов'язкова наявність даного податку у податковій системі країни-члена.

Отримані результати проведеного дослідження дадуть можливість підвищити фіскальну ефективність ПДВ, шляхом оптимізації порядку проведення бюджетного відшкодування з врахуванням зарубіжного досвіду, а також забезпечити повноту та своєчасність надходження податку до бюджету України.